

l'ullal 23

tercera època

**revista del cpfpa
francesc bosch i morata
xàtiva
maig 2016**



sumari editorial participació de l'escola

Jornada formativa i associativa
La immigració. *Guillermo Pascual*
Las pensiones en España.
Grup Alfabetització
Agricultura ecològica i casolana.
Taller d'Agricultura Ecològica
Avi de mirada trista.
Vicente Valverde
El mar en un sueño. *AJ.Star*
Aigua bendita.
M^a Angeles Rodríguez
El tiempo perdido... Cinta
Els beneficis de llegir. *Vicen E.*
La volta a la marina. *Antonio Lloret.*
Taller de modisteria
I què vos diré? Una experiència...
M. José Vila
Una ràdio i una televisió valencianes públiques. *M^a José Doñate*
La educación encierra un tesoro. *Marisa Juan*
Matant-lo no paga.
Salva Egea
Mi paso por el colegio de nou plors. *Nieves Pla*
Muerte, guerra e historia.
Quique Langa
Oremi sambori 2016
Pate de tomates secos.
Conversant amb M^a Nieves Roselló. *Vicent Vila Perucho*
Pepita Martí
Que em volia, em deia.
Jose Ramon Cerdà
Refugiados.
Vicen Rivera Ruíz

Las redes sociales.
Miguel Albuixec
Una altra forma de vore el transport públic.
Emilio Jose Tomàs Ibáñez
Una sorpresa cumplida en feria.
Andrea G.P.
Viatge a Boston. *Meritxell Noguera*
Cisneros
Fotografiar de viatge. *Vicent Marchirant Pla*

Ogoa

¿Qué humaniza a los llamados "animales racionales"?
Vicent Martí

Escola Oberta

Revisió crítica de l'hegemonia d'un cert concepte d'"aprenentatge al llarg de la vida". *Licínio C. Lima*



editorial

Comencem aquesta editorial amb aquesta frase hui més certa que mai puix estem sent, diàriament, testimonis del detriment de les condicions mínimes d'una bona vida, digna i decent, de la gran majoria d'éssers humans o, sense anar més lluny, de la immensa violació dels drets humans que des de la Unió Europea estem implementant en Grècia, Turquia... envers els refugiats...

Problematitzar i reflexionar al voltant dels drets humans i de l'ètica és una tasca prou complexa quan no està tenint-se en compte polítiques públiques i plantejaments que posen la vida, de totes i tots, com a nucli central d'aquestes polítiques i, a més a més, les tragèdies resultants de l'afany de guany, de la incompetència política i social, de la corrupció estructural, macro i micro, continuen esbiaixant vides i impeding el bon viure per a la població mundial. I és per això que ens preguntem: què es fa amb el dret de viure quan aquest ja no opera per a la majoria de la població planetària?. És des d'aquesta perspectiva i des d'aquesta posició des de la qual caldria reflexionar i actuar per a construir una societat veritablement democràtica i participativa, on les i els ciutadans indiquem el que volem, com i quan el volem... i a més amb les nostres mans i els nostres cervells comencem a edificar-la.

taller de premsa

Coordinació: Paqui Borox i pep aparicio guadas.

Consell de redacció: Paqui Borox, Tere Vila, Isabel Aparicio, Vicent Martí, Tonyi Campos, Vicent Vila, Vicen Escamilla, Vicent Penalba, M^a Ángeles Rodríguez, Quique Luján, Andrea Giménez, Herminia Guerrero, Cinta, Patricia Azpelicueta, Marisa Juan, Miguel Ángel Albuixech i pep aparicio guadas.

Traducció i correcció: Neus Benito i Isabel Aparicio.

Coberta: Diego (fotografia). **Contracoberta:** IFT (dibuix).

Fotografies: Taller de Premsa i Fotografia; Salvador Egea, Quique Luján, Vicent marchirant, Neus maset, Martha Zambrano, Ana Vicente, Ana Pérez, Cristina, Manolo Martinez, Marga Maset, Trini, Vicenta.

Dibuixos: Taller de Dibuix; Antonio Benito, Cristina Sanfelix, Fina García, Inma Roca, Inma Sirera, Javier Juan, José A. Pérez, Mariví Sanchis, Mercedes Ordiñana, Nicolás Vidal, Rafa Belda, Rafael Calvo, Rosa Esteller, Rosa M^a Climent, IFT.

Disseny i maquetació: Taller de Premsa

Impressió: PAPER PLEGAT, S.L.

Una vertadera ciutadania que dia a dia exigeix l'exercici de drets i deures, la recerca efectiva de participació política per controlar als seus governs elegits dins de principis democràtics. El coneixement dels drets humans i la seua aplicació és necessària per un nou paradigma ètic, polític i educatiu, per combatre la barbàrie en la que està immers el nostre món, on analfabetisme i manca d'educació i formació, on matances, exterminis i assassinats, corrupció, atur i treball infantil, vulnerabilitat i exclusió... semblen normals en una societat que pretén ser democràtica.

Totes i tots tenim la nostra biografia, la nostra historia personal i social, a partir de les diferents cultures a les quals pertanyem, per la qual cosa per fer possibles aquestes xicotetes consideracions necessitem polítiques, projectes i programes educatius realment emancipadors, que col·loquen el conflicte sociocultural, inherent a la vida, al centre del currículum possibilitant així la possibilitat de crear i practicar espais de/ per al diàleg entre cultures, entre dones i homes, entre joves i vells, etc. donant peu a models alternatius de relacions i mediacions intersocioculturals, més enllà de falses paraules i de propostes espúries que el que fan és ensinistrar-nos més encara en una cultura de la queixa i d'un individualisme ferotge...

JORNADA FORMATIVA I ASSOCIATIVA

Companyes i companys: més de 450 persones van participar en la jornada formativa i associativa del CPEPA Francesc Bosch i Morata i de l'Associació de Persones Adultes Participants, APAP, realitzada el dimecres 13 d'abril, al llarg de tot el dia que expressa la capacitat de novació educativa així com de cooperació real, social i singular, en la creació de les condicions així com en la promoció de l'aprenentatge de les persones joves i adultes, educandes i educadores, que activament participen als processos d'aprenentatge-ensenyament-aprenentatge que potencien i impulsen des d'aquest dispositiu.



LAS PENSIONES EN ESPAÑA. Grup Alfabetització

En España las bajas pensiones y la falta de empleo provocan que muchos de nuestros mayores tengan dificultades para llegar a fin de mes, pues han de ayudar a hijos y nietos.

Josefa Sánchez: Tengo una buena pensión pero he de ayudar a mi familia, hijos y nietos, porque están en paro. A mitad de mes me suelo quedar sin dinero y tengo que pedir un adelanto al banco.

Ana Roca: Cobró mi pensión porque trabajé en una fábrica de sacos durante seis años. También tengo que ayudar a mis hijos económicamente porque no tienen un trabajo estable y, en consecuencia ingresos fijos.

Rosa M^a Espí: Yo cobro una ayuda económica porque estoy en paro. Mis padres, ya jubilados, mantienen a mi único hijo porque con la paga que yo tengo no me llega.

Josefa Chuliá: Este año me han aumentado la pensión un euro. Cobro mi pensión porque he trabajado como asistenta del hogar muchos años y me he pagado yo el seguro, ya que las ``amas`` no querían pagármelo.

Juan Carlos Barber: Tengo 43 años, no tengo trabajo y vivo con mi madre. Cobro una pequeña paga de orfandad. Mi madre es la que me mantiene y me gustaría poder tener un trabajo y ayudarla con los gastos.

Dolores Perona: Yo no cobro ninguna pensión, a pesar de haber trabajado en una fábrica durante más de 24 años. La mayoría de las horas las trabajaba en negro, por lo que actualmente, no me corresponde paga alguna.

Enriqueta Valentín: A mí me gustaría que los jóvenes tuvieran trabajo para que los jubilados estemos tranquilos y vivamos más desahogados. En la actualidad no tengo que ayudar económicamente a mi familia porque trabajan, pero en alguna ocasión, sí que lo he tenido que hacer.

En conclusión, podemos decir que muchos pensionistas mantienen o ayudan a sus hijos sin empleo y es, por lo tanto, necesaria la creación de empleo en este país.

Els alumnes del curs **d'AGRICULTURA ECOLÒGICA I CASOLANA** volem mostrar mitjançant este article els treballs que hem realitzat al llarg del curs i les reflexions que hem fet al voltant d'esta matèria.

En primer lloc cal destacar la importància que té com a experiència personal per a les persones que tenim un trosset de terra i podem cultivar l'hort. El goig que sentim quan hem sembrat una llavor i veiem créixer les nostres pròpies hortalisses. Han estat criades sense substàncies químiques. Quina satisfacció!

Hi ha diversos aspectes de **l'agricultura ecològica** que a més de ser molt importants pel que fa a una alimentació sana, tenen a vore en l'exercici que realitzem en el cos quan treballem la terra (cavar, plantar, sembrar, etc.) que ens ajuda a mantenir-nos en una bona forma física i psicològica.

Un altre dels aspectes positius a nivell global, és que la **no** utilització de productes químics contribueix a la conservació del **MEDI AMBIENT**.

En este curs a més d'aprendre com dissenyar un hort, com hem de mantenir-lo, cuidar-lo, etc. També ens ha ensenyat el nostre mestre mitjançant la teoria i les pràctiques, quines espècies són les més adequades segons el tipus de terreny, del clima, com podem millorar i enriquir el sòl, com s'han de combatre les plagues amb productes naturals. Resulta interessant saber la influència de la lluna per obtenir una bona producció.

Una cosa molt important dins de **l'Agricultura Ecològica** és la conservació de les llavors i varietats autòctones.

Finalment volem remarcar la vessant **SOCIAL**. Ha estat molt gratificant perquè ens ha permés establir vincles d'amistat i solidaritat entre persones que no ens coneixíem.

En resum, **l'AGRICULTURA ECOLÒGICA** no és un tipus d'agricultura més, és “**una forma de vida**”.



Hoy en día estamos continuamente viendo inmigrantes en la televisión y en los periódicos sobre la inmigración en todo el mundo.

En esta ocasión vamos a hablar de las enormes cantidades de dinero que se mueve en este mundo. Por ejemplo en el paso del mar Egeo se mueven diariamente unos dos millones de euros, lo que hace ser una industria muy jugosa para las bandas criminales organizadas.

Lo que está sucediendo es bastante desolador, ya que no es muy razonable que en el siglo XXI, no seamos capaces de buscar soluciones para acoger de una forma regulada a los exiliados de guerra, que han sufrido la devastación de sus tierras, y tengan que salir de sus hogares pagando unas cantidades de dinero a las mafias muy considerables.

De nada nos sirve denunciar en los medios de comunicación todo este desastre y aprender de toda esta gente que está sufriendo esta situación tan incomprensible. Deberíamos aportar cada uno lo que podamos, ya que así sería más fácil su acogida.

Por ejemplo, hay un grupo de personas que trabajan como socorristas en verano en las playas del Mediterráneo, que han ido a las costas del mar Egeo a ayudar a los inmigrantes que cruzan este mar, ya que las mafias utilizan unas embarcaciones que están en muy malas condiciones, lo que hace que un porcentaje bastante alto muere en el intento de cruzar a otro país para rehacer su vida.



Avi de mirada trista. Vicente Valverde

Avi de mirada trista,
que camines encorbat
quantes històries has viscut?
Quantes coses t'han passat?
Has viscut sense viure,
has viscut oblidat.

Camí del treball,
camí de la humilitat,
que han fet de tu,
persona de gran bondat.

Vas caminat no sé on,
amb els braços replegats,
mirant de reu l'ombra,
que el sol va dibuixant.

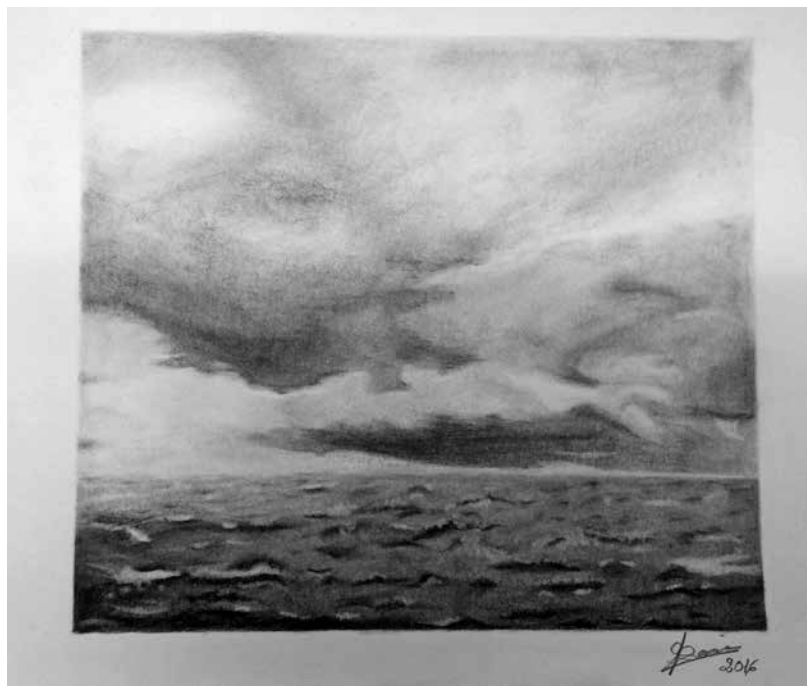
Il·lusions que s'allunyen,
versos oblidats,
d'estrofes que no rimen,
passen pel teu cap.

Mire amb orgull,
eixe cabell blanc,
que va ser negre i rull,
l'enveja dels teus companys.

Capità d'un veler,
d'un veler sense mar
espantant per un vent,
de ponent i llevant.
sempre la mateixa rutina,
sempre el mateix semblant.

El mar en un sueño. AJ.Star

Cuando la noche empieza
mi gran sueño comienza.
En el mar me adentro
y un delfín encuentro.
Al fondo veo una ciudad
y me acerco con gran curiosidad.
Veo un banco de peces
comiendo muchas nueces.
Con gran admiración me subo en un avión.
Dentro del avión
vi un tiburón
comiendo un pantalón
con gran susto salí del avión.
Colorín, colorado
mi sueño con el susto
se ha terminado.



Aigua bendita. M^o Angeles Rodríguez

Aigua.....Pura
AiguaClara
Aigua.....Transparent
Aigua.....Cristal·lina
Aigua....Blava
AiguaVerda
Aigua.....Gris
Aigua.....Tèrbola
Aigua....Dura
Aigua....Blanda
Aigua....Estancada
Aigua....Dolça
Aigua....Salada
Aigua....Que corre
Aigua...Que cura
AiguaQue arrasarà
Aigua ...Que brota
Aigua...Que relaxa

Aigua que lleva la sed
a tots els éssers vius a la Terra
la vista de verd i a la farina
la converteix en pa...Aigua...Vida

El tiempo perdido... cinta

La primera obligación que tenemos es crecer, jugar y estudiar hasta los 16, es por responsabilidad.

A partir de las circunstancias y en el ambiente en que nos movemos priorizamos a qué queremos dedicar el tiempo.

Unos lo dedicamos a estudiar, otros a ver la tele y otros a malear.

Los que estamos estudiando aprovechamos el tiempo para tener un título y una mejora en el mercado laboral.

Los que trabajamos, empezamos a construir un futuro con más o menos acierto.

Los que vemos la tele o maleamos, llega un momento en la vida en que vemos que no es futuro, por lo que mirando atrás nos damos cuenta del tiempo perdido, y es cuando intentamos enderezar de una forma u otra, sea estudiando, trabajando o ambas cosas a la vez.

Los que buscamos trabajo, solo con eso ya tenemos trabajo que hacer, porque el mercado no está en su mejor momento, pero hay que hacerlo.

Los que estudiamos, nos ponemos al día con los estudios, y aprendemos cosas nuevas y con las nuevas tecnologías nada es imposible.

Lo importante es que hagamos de nuestra vida una historia que quede reflejada, la vivamos de forma intensa haciendo lo que más felices nos haga, sea lo que sea, siempre teniendo en cuenta que el tiempo no volverá.

Así que, desde mi experiencia, a todos los jóvenes que no saben que hacer les digo que estudien y si ese estudio no les gusta que cambien hasta que encuentren lo que les guste y que lo hagan como su forma de vida.



Els beneficis de llegir. Vicen E

Llegir afavorix la concentració i l'empatia. Alimenta la imaginació, modifica -per a bé- el cervell, ens fa progressar i ens prepara per l'èxit.

Cada vegada pareix més difícil trobar un buit per llegir.

El temps se'ns passa entre el treball, l'ordinador, fent deport i eixir amb els amics. Diuen que per a llegir hi ha que dedicar-li temps i aquest és perdut, que es perd una vida mentre es llegix.

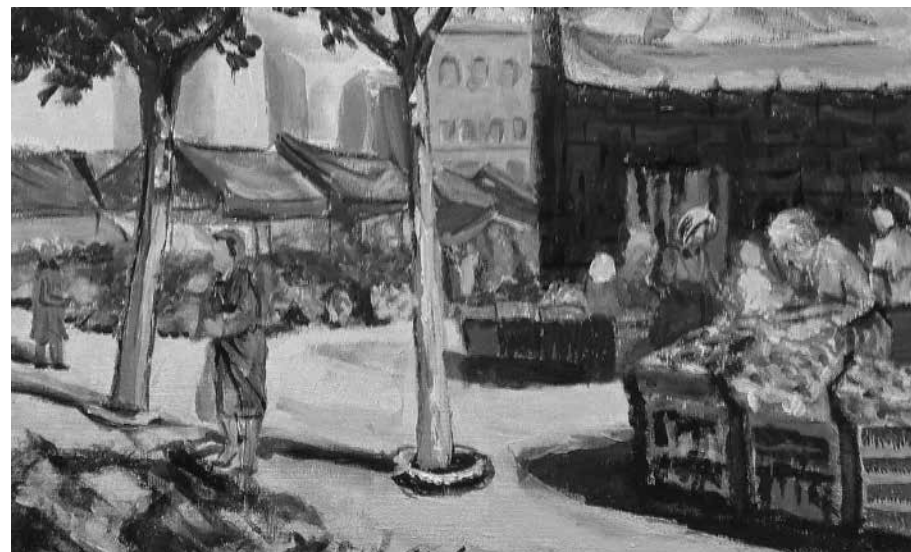
La cosa certa és que és un passatemps agradable per a molts i obligació per altres.

Llegir és un benefici mental. Al igual que ens cuidem anant al gimnàs, deuríem dedicar mig hora a llegir, perquè és saludable i és l'únic instrument que té el cervell per a progressar. Ens dona l'aliment que fa viure al cervell. Exercita la ment, i mentre llegim, afavorim la concentració.

Hi ha que llegir intensament, a espai i visquent les paraules.

Al pendre vida les paraules, la imaginació vola. El poder de la ment és tan fort que recrea la imaginació. També siguem millors oradors. Parlar no és deprèn parlant sinó llegint.

S'enriqueix el vocabulari i millora la sintaxis i la gramàtica, deprenem a parlar adequadament i just.



Solidaridad con los refugiados

soy sirio vivo con mi hijo, por pura casualidad y "Suerte", en un pequeño pueblo de uno de los países de la "u.e". observo las noticias devastadoras del e los miles de emigrantes, que como donde sus raíces de poblaciones crees ocasionadas por intereses talistas!. Nadie elige por voluntad planeta en el que desea vivir. todos en un cierto lugar determinado por desde sus orígenes naturales. hoy convertido en fronteras totalmente y demás desproporcion, que las son que los humanos, pueden desplazarse oficialmente de supervivencia. de nacimiento se ha convertido en un Vero de polvo, mierda y cenizas. no comprendo, ni entiendo, ni se me pasa por la imaginación, como una inmensa comunidad como es la "u.e" innovadora en la solidaridad, los derechos humanos etc, sea capaz de ir reduciendo el círculo y ponga mas impedimentos a la hora de sobrevivir



de nuestras materias, en gran parte provocadas por ellas mismas. yo, como padre, luché por conseguir ayudar, desde mi posición actual a que vuelva a resurgir la dignidad humana, la solidaridad y a la reconstrucción de una sociedad donde quepamos todos, con sus diferentes categorías, pero por igual. No puedo permitirme el lujo de observar desde la distancia el paso del tiempo y ver como nuestros hijos sufren las calamidades, propuestas por los mayores. No puedo dar la espalda al sufrimiento de la mayoría de las familias, junto con sus hijos cruzando de un lugar a otro las fronteras más inhumanas que la sociedad de hoy está fomentando, para dar exterminio, descaradamente a gran número de ciudadanos que ocupamos

este planeta

Educación, desde hoy, a que mi hijo comience a hacer sus propias raíces desde la dignidad, solidaridad y tolerancia. Su mundo de Tanques, en su guerra indicará la destrucción de esas fronteras atrinchadas, la violencia humana para que al caminar de un país a otro, sea un simple pasear entre las nubes. NO A LA VIOLENCIA, NO A LAS GUERRAS NO A LAS FRONTERAS ATRINCHADAS SI A OCUPAR NUESTROS PROPIOS TERRITORIOS CON LIBERTAD Y CONVIVENCIA.

p.d: es un texto desde el corazón de un refugiado, las correcciones "a quien corresponde" sean subrayadas y rectificadas en su contexto, por solidaridad con este nuevo país y aprender. un refugiado

LA VOLTA A LA MARINA. Antonio Lloret.

Quan jo era xicotet, allà pels anys 50 i 60, i s'acostava l'estiu, en el col·legi organitzaven sempre un viatge a "fer la volta a la Marina". Nosaltres que érem de l'interior de la província d'Alacant, l'anar a fer una volta a la Marina era fer una excursió a la platja. Eixe any ens n'anàvem a Calp, l'entrepà per a dinar en la motxilla i això que portàvem més il·lusió que fam. Tot el viatge nerviosos dins de l'autobús, tots rebolicats i les mestres que ens acompanyaven estaven, les pobres, prop de l'infart per fer-nos tranquil·litzar un poc. "On aneu? **D'excursióóóóó!**"

Anàvem cantant aquella cançó, típica de totes les excursions: "para ser conductor de primera, acelera, acelera..."

Com les carreteres no eren com les d'ara, el viatge es feia llarg, per això, quan arribàvem a Xixona feiem una paradeta per a pixar i estirar les cames. Les mestres vigilant que no es quedara ningú a terra i que estiguérem tots asseguts.

Arrancava l'autobús i tots a cantar altra vegada la mateixa cançoneta "para ser conductor de primera, acelera, acelera...". El pobre xofer deuria d'estar un poc deprimit perquè per molt que li demanàrem que accelerara, aquell vell autobús no donava més de si.

Quan per fi arribàvem a la platja de Calp, allò era com "el desembarco de Normandia". Tots com a bojós a terra per anar a la mar i quasi que sense llevar-se les sabates, tots a l'aigua. Les mestres ja necessitaven una camisa de força. Passats 5 o 10 minuts en els que tots els xiquets s'havien quedat embadalits veient aquella quantitat d'aigua, la normalitat més o menys feia presència, i ja convenientment vestits per a banyar-se, tots al mar a remullar-se i nedar qui sabera. Tot el matí jugant, corrent i entrant i eixint de la mar ens havia desbravat una miqueta, ja estàvem un poc més tranquils.

A l'hora de dinar, d'un "merendero" de la platja ens compràvem un refresc i a per l'entrepà.

Després de dinar tornava l'hora crítica per a les mestres, vigilant que ningú entrara a la mar per allò de la digestió.

"Tarariiii", ja han passat les dues hores preceptives, i tots a l'aigua i altra vegada a jugar, córrer i entrar i eixir de la mar.

Encara que érem xiquets i la vitalitat era la nostra característica, ja començàvem a notar la palissa que ens havia pegat l'aigua, l'aire i sobretot el sol.

Sobre les 5:30 o les 6, era ja hora d'arreglar trastos i pujar a l'autobús per a tornar a casa.

El viatge de volta ja no era igual que el d'anada, ja donava el mateix que el "conductor" fora de "primera" o de segon. Estàvem cansats i començava a aparèixer la son i a més d'un l'esquena li picava del sol. Teníem ganes d'arribar a casa.

D'on veniu? D'excursió! (amb desgana en la resposta).

Quan arribàvem al col·legi, allí estaven les nostres mares esperant-nos.

Mama, Mama! Hem vist la mar, havien moltes barques i s'ho hem passat molt bé, "l'any que ve, vull tornar". I després de banyar-se (no en la mar sinó en la dutxa) i sopar, a dormir, pensant en tant de bo com s'ho haviem passat, i en un minut, SOMNI PROFUND.

TALLER DE MODISTERIA

A finales del mes de mayo de 2015 tuvo lugar una exposición en la que se presentaron modelos confeccionados por las personas que forman el taller de modistería. Los vestidos que se presentaron eran de tipo Moda Infantil y juvenil, Moda clásica andaluza. A través de los ejemplos mostrados en la exposición se pudo disfrutar de la gran calidad y el esfuerzo que transmitió el Taller de Modistería.



I què vos diré? Una experiència... M. José Vila

Comence primer dient-vos
que açò no és per a quedar bé,
ni tampoc és senzill el que vos vull dir
perquè és important
i perquè vull vos feu una idea de qui sóc i què sent.

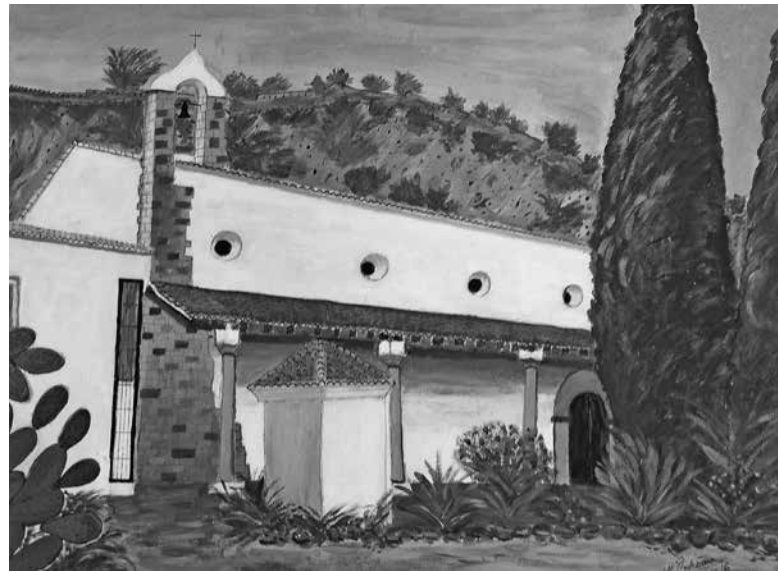
Així que primer vos declare
que açò que estic resumint
és la història d'una vida
que a poc a poc estic vivint.

Per a fer-vos saber com d'il·lusionada vinc a classe,
no sols per reviuire allò que de xicoteta no sabia
sinó vore que disfrute aprenent
que no vol dir que siga llesta
sinó que també m'ensenye més.

I així descobrir que la vida
no sols educa per a ser persona
en edat i experiència,
aconseguint pràctica i coneixement
de totes les vivències adquirides,
circumstàncies, projectes, il·lusions
i decepcions viscudes
per a integrar-te en un ambient.

Recollint i semblant de formes diverses
allò que una descobreix i sent
per també compartir-ho
en persones com vosaltres
que em tracten com a una més.

Per tant, també vull declarar-vos
que ja forme part, sense voler,
d'un altre repte que no m'esperava
i que, a poc a poc, aconseguirem.
NO OBLIDAR-NOS MAI MÉS



Una ràdio i una televisió valencianes públiques. M. José Doñate

Amb el tancament de Canal 9, molts treballadors van quedar aturats i els ciutadans i ciutadanes de la Comunitat Valenciana ens vam quedar sense una ràdio i una televisió públiques. Per què és tan important tindre una ràdio i una televisió valencianes públiques?

És important perquè la llengua no desaparega. La llengua ha de ser utilitzada en tots els àmbits i funcions de la vida: a casa, al carrer, a l'ensenyament, a les institucions públiques i privades, a la política, als mitjans de comunicació i, indubtablement, en qualsevol tipus de relació interpersonal, lloc i moment.

Pel que fa als mitjans de comunicació, és un dels àmbits més importants per a difondre la nostra llengua i cultura, ja que és en aquest, on el contacte amb els ciutadans és constant, independentment de la seua edat, nivell d'estudis, situació geogràfica i varietat de la llengua.

Finalment, encara que hi ha canals de televisió a nivell local, comarcal i provincial en l'àmbit privat, no contribueixen a la normalització lingüística del valencià, ja que, a excepció dels informatius, la resta de programació està en castellà i, és per aquesta raó per la qual és necessari que la Generalitat Valenciana cree al més aviat possible una ràdio i televisió públiques que assegure l'ús de la llengua.

LA EDUCACIÓN ENCIERRA UN TESORO. Informe Delors (UNESCO, 1996). Marisa Juan

Hace unos días escuché una noticia por la radio, en ella decían que, en un estudio, se había comprobado que los trabajos más rutinarios despiertan la creatividad de las personas. Estoy totalmente de acuerdo con esta afirmación, ya que por mi experiencia he podido comprobar que cuando cocino, realizo tareas en el jardín, pinto o hago alguna chapuza, las cuales son tareas que no necesitan concentración, se me abre la mente a todo tipo de pensamientos, recuerdos, sueños, ilusiones, etcétera, que forman parte de mi vida. No sé si a vosotros y a vosotras os pasará igual...

En una de esas rutinas, hoy he pensado en todo lo que he aprendido en la facultad durante estos últimos cuatro años. Antes de llegar a la facultad, en la EPA conocí la labor de Paulo Freire y me enamoró, puesto que cuando conocí su doctrina y leí parte de sus trabajos me dí cuenta de que daban respuesta a muchas de mis inquietudes, a cómo veía yo la educación y comprobé con mis propios ojos, ni más ni menos, que era una puerta abierta a la autonomía de las personas, a la convivencia, a la cooperación, a la crítica, a la autocrítica, a la libertad, al enriquecimiento personal..., tal y como él decía. Para mí, Freire y la EPA, junto al destino, han sido los motores que me han impulsado a que pudiera disfrutar de la educación y no me derrumbaran los contratiempos y los cambios a los que me tenía que enfrentar debido a la crisis. También, aprendí a aprender de ellos, a cómo hacer lo mejor en cada momento, a tener seguridad en mí misma, así como la confianza y la esperanza necesarias para saber que podía salir adelante si me lo proponía.

En una de mis primeras clases de la facultad, concretamente Teoría de la Educación, el profesor nos habló del Informe Delors, algo que para mí era desconocido —bueno, muchas cosas lo eran y lo son todavía— era un reto poder aprender y comprender tanta información. Todavía hoy voy asimilando las cosas que he ido aprendiendo, así que me gustaría compartir con vosotros este aprendizaje.

Para introducir en este tema, permitirme que os cuente que Jacques Delors es un político francés nacido en París en 1925, y entre su labor

política figura la de haber sido Presidente de la Comisión Europea desde 1985 hasta 1994. Durante su liderazgo al cargo de esta organización, la Comisión Internacional elaboró un Informe a la UNESCO (Organización de la Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura) sobre la educación para el siglo XXI. En este informe se reflejan las bases y los retos a los que debe enfrentarse la educación.

El compendio lleva por título, La educación encierra un tesoro. Antes del índice, figura una breve síntesis de lo que se refleja en dicho informe. Dice así:

La educación o la utopía necesaria por Jacques Delors

El marco prospectivo

Las tensiones que han de superarse

Pensar y edificar nuestro futuro común

Implantar la educación durante toda la vida en el seno de la sociedad

Reconsiderar y unir las distintas etapas de la educación

Aplicar con éxito las estrategias de la reforma

Extender la cooperación internacional en la aldea planetaria

El citado informe considera, que la educación no solo ha de limitarse a los primeros años de vida, sino que va más allá. Contempla que la educación debe reconsiderar todas las etapas del ciclo vital de la persona y, además, debe ser un derecho a lo largo de la vida.

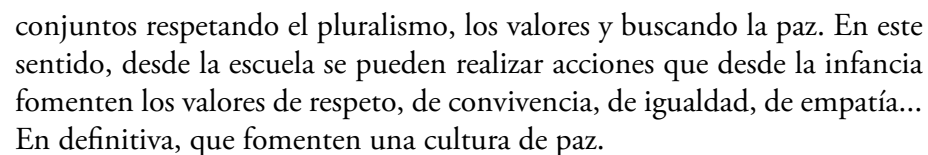
Podemos decir, que esto es lo que hacemos cuando venimos a la EPA: aprender a lo largo de la vida. Aprender no solo de los profesores y profesoras, sino que hay una fusión de conocimientos, experiencias, saberes, vivencias... Aprendemos todos de todos, docentes y discentes. ¡Somos afortunados porque estamos disfrutando de ese tesoro!

Según el Informe Delors, cuatro pilares importantes sostienen esta educación:

Aprender a conocer. Este tipo de aprendizaje pretende que la persona, además de la cultura general, aprenda a comprender el mundo que le rodea al menos para vivir dignamente, a desarrollar sus capacidades profesionales y a comunicarse con los demás. Podemos decir que ello nos conduce a aprender a aprender.

Aprender a hacer. Va vinculado a la formación profesional, pero no solo a adquirir una calificación profesional, más bien, va dirigido a la ad-

Aprender a vivir juntos, aprender a vivir con los demás. Podemos decir, que este aprendizaje constituye uno de los principales retos de la educación contemporánea. Aprender a vivir y convivir con el otro y con los otros en un mundo caracterizado por los conflictos, prepararse para saber tratar los conflictos, buscar formas de colaborar y realizar proyectos



Por último, no pretendo excederme demasiado en este artículo ya que, poco a poco, iré compartiendo con vosotros y vosotras mis aprendizajes y cómo todos ellos ayudan a realizar cambios en la concepción y la percepción de todo cuanto nos rodea.

El amor es necesario en nuestra vida, si somos capaces de amarnos, de amar a las demás personas, de amar la naturaleza y todo cuanto nos rodea, si somos agradecidos por disfrutar de ello, nuestra visión será distinta y nuestras acciones revertirán en beneficio individual y colectivo.

La mejor riqueza que puede poseer un país es la buena educación de sus ciudadanos, pero, al parecer, es algo que no les interesa a los que llevan las riendas de los países y en lugar de velar por las necesidades de los ciudadanos, favorecen más los intereses económicos y al capitalismo.

Somos capaces de cambiar esta situación, puesto que todas las acciones y mejoras que realicemos individualmente revertirán a nivel colectivo. Cada cambio en nosotros cambia nuestro entorno. No nos quedemos en las palabras, pasemos a la acción. Pensemos cuando nos levantemos por la mañana ¿qué puedo hacer hoy para mejorar? Pongamos manos a la obra y comenzará la magia. Hagamos que sea posible la utopía, solo tenemos que creer en ello y ser pacientes, el resto vendrá poco a poco.

Matant-lo no paga. *Salva Egea*

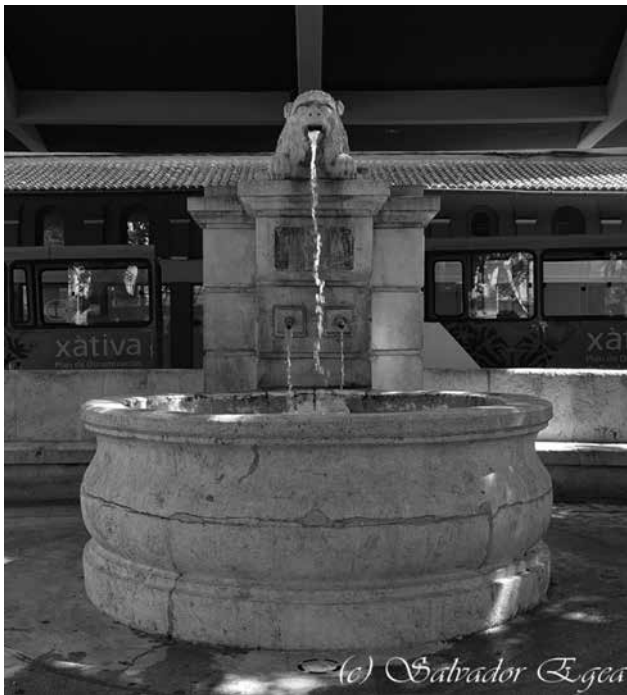
No patiu estimats lectors de la revista, que no pense demanar la pena capital, només dir una locució valenciana per criticar el creador del whatsapp. Per què? Molt vos pot parèixer quan a mi em sembla mereixedor de penar per a tota l'eternitat.

En primer lloc i en clau local a Xàtiva quan quedàvem en hora i lloc, el lloc més típic era la font del lleó i la faena era de qui s'endarreriria o no acudia, perquè si la rutina no es repetia, no hi havia manera de trobar amics ni quadrilla. Veritat és que començàrem tothom a tenir mòbil i podríem preguntar on estàvem i amb un missatge curt comunicar-se, però això fou un període transitiu cap als smartphones, telèfons intel·ligents que a nosaltres ens atonten.

No seré exagerat si dic que esta aplicació ha canviat les relacions personals. Ja sé que l'era Internet tot ho ha canviat, però es xocant com al voltant d'una taula plena de gent coste tant mantindre una conversa i parlar com tota la vida s'ha fet: mirant als ulls i buscant la complicitat.

Ara, ens hem de conformar amb una relació ben gelada. Hi ha qui pareix qui té el telèfon a la mà apegat.

Per resumir, l'altre dia vaig veure un amic i li vaig dir de quedar a esmorzar i xarrar. Sabeu que em va contestar? Ja quedarem per whatsapp! Matant-lo no paga...



MI PASO POR EL COLEGIO

Soy José Andrés Pérez Bellido, en primer lugar decir que estoy muy contento de estar en este colegio: Francesc Bosch i Morata. Aquí he encontrado a personas que ya conocía y he conocido a nuevas personas, tanto a compañeros/as como a profesoras/es. Me siento muy satisfecho de venir todo este tiempo, me siento como en casa. Vale la pena.

Vengo a clase todos los días y continuo aprendiendo poco a poco: castellano, valenciano, matemáticas, historia, naturales...

Me gusta ir al Taller de dibujo y, exponer mis trabajos todos los años a final de curso.

No pueden faltar los itinerarios culturales aquí en Xàtiva, y también los viajes a otros lugares que hacemos: Llíria, Madrid, Valencia, Bocairent, la Font Roja, Morella, Cova Parpalló, etc.

DE NOU PLORS. *Nieves Pla Vila*

Vaig prometre que mai més ploraria en falles per a que el sol lluiria amb tot l'esplendor de la incipient primavera. I així ho fet, i és este any precisament quan la meua falla del cor complia 50 anys de la seua primera "plantà", aquest any que més s'esmera tota la comissió per a que tots els actes siguen especials és quan la tristor envaeix a tots els membres de la falla. Qui ha actuat mal, cadascú que faja un examen de consciència i pense en les seues actituds.

Les falleres des de fa 50 anys que eixiren tan il·lusionades en la presentació no crec que tinguen cap culpa; els xiquets i xiquetes digues tu a mi amb la força que esperaven les falles per lluir eixe vestit que amb, tal vegada en molt d'esforç, els pares li havien comprat, a més de participar en la despertà, els cercaviles... i per damunt de tot d'un alegre ambient en el casal quina culpa tenen; i els fallers que han posat tota la seua força en que fora un any especial han compost fins i tot un himne, han plantat una falla més que digna, tenen la culpa?

Muerte, guerra e historia. Quique Langa

Muerte, muerte y más muerte es lo que conlleva las guerras y el intento de huida de los civiles que no están involucrados en ellas. Esto seguirá así mucho tiempo porque nadie hace ni hará nada para que la situación cambie.

No va a ser día que no veas en algún medio de comunicación o que por tí mismo sepas qué está ocurriendo y que hay gente ahí fuera muriendo. Digo por tí mismo, aunque ponga que no hay día que lo veas en algún medio de comunicación, porque a pesar de que todos los medios lo cuentan no siempre cuentan toda la verdad.

Dejando a un lado ese tema y entrando en el factor humano es horrible que hoy en día pase esto, aunque todo se base en capitalismo, no es 100% entendible que en la realidad pase lo que está pasando.

Mujeres, niños, etc, sepultados bajo miles y miles de km de agua, una tumba llena de historias, hechos como estos pasaron a la historia.

Entrando en tema personal yo no estoy a favor del asilo incesante de refugiados pero tampoco dejarlos morir, siempre hay alternativas y soluciones pero lo aplican los de arriba y si no ganan no lo aplicarán nunca.

Seguramente la mayoría de estas personas tienen historias increíbles para contar y sería increíble saberlas todas pero como ya he dicho acabará siendo una parte más de la historia.



PREMI SAMBORI 2016

Des de l'escola volem felicitar tant als guanyadors del premi Sambori 2016 (Fernando Rico López per *L'App del destí* i Iraidia Díez Ballester per *Robatori Pacífic Estàndard*) com a totes i tots els participants pel seu esforç.



Pate de tomates secos. Pepita Martí

INGREDIENTES:

- | | |
|---|----------------------------|
| - 100 gr. de tomates secos (yo puse un paquete) | - 1 cucharada de pimentón |
| - 1 o 2 dientes de ajo | - 2 cucharadas de albahaca |
| - 50 gr. de piñones tostados | - 30 semillas de comino |
| - 8 cucharadas de aceite de oliva | - 1 cucharadita de orégano |

ELABORACIÓN

En primer lugar, ponemos los tomates secos en remojo con agua templada, de media hora a una hora de antelación. Reservaremos parte de esta agua para el final por si nos hiciera falta.

En el recipiente de batidora colocaremos, los ajos o uno si es muy grande, seguimos incorporando todos los ingredientes.

Batimos todo, incorporando por último el aceite.

Añadiríamos un poco de agua reservada anteriormente para que nos quede una pasta homogénea para untar.

Conversant amb M^a Nieves Roselló. Vicent Vila Perucho

Com va ser l'aprenentatge en la teua infantesa?

Per motius laborals vivíem a Alaquàs, el meu aprenentatge va ser com la de tots els xiquets i xiquetes d'aquella època, primer preescolar (de tres a sis anys) i després fins 8^o d'EGB.

Que recordes dels consells que et donaven els teus pares referent a l'educació?

Els principals consells que en donaven els meus pares era que estudia-ra, fera els deures... és a dir com quasi tots els pares, pensen jo clar!!!

M^a Nieves quan acabes 8^o d'EGB que fas?

En fique a treballar, ja que no volia estudiar, pensava que estudiar era perdre el temps i els diners, per a mi l'experiència escolar no va ser molt gratificant, com tots els pares, volen el millor per als fills, i els meus em van dur al que consideraven millor, en aquell moment l'escola de monges. *M^a Nieves, després de tant de temps, sense estudiar, que et mou a vindre a l'escola d'adults?*

Per motius personals, vaig a acudir a l'escola d'adults, ja que pensava que era una vàlvula d'escape per a refer la meua vida. Vaig acudir a l'escola d'adults en l'any 1994, adonà't (el segle passat) fent, el graduat i cursets diversos que s'impartien, també vaig formar part de l'associació, primer sent vocal i acabant com a presidenta (recorde aquells temps amb molt de carinyo) havia una vinculació mestres-alumnats molt bona, i no era sols "estudiar per traure't el títol"... hi havia d'altres interessos i necessitats que afloraven en els debats que en tenien, en les converses de passadís... molt especialment, per exemple, la millora de l'educació de persones adultes a Xàtiva i la major implicació de l'Ajuntament, l'aconseguir un edifici nou per al centre que eixamplara les possibilitats de formació que les dones i els homes de la zona tenien –recorde haver-ne participat en moltes reunions, assemblees i plenaris de la mesa dels agents socials- i que encara, malgrat haver-ne aconseguit la millora de les instal·lacions queden moltes coses per fer, per exemple la millora i ampliació dels estudis que s'ofereixen des del centre públic Francesc Bosch i Morata.

Quan de temps vas estar en l'escola d'adults?

En primer lloc cal dir que jo als components de l'escola d'adults els dec molt, ja que vaig tindre molta ajuda de part d'ells i elles (recorde al-

gunes vesprades que el meu menut estava en secretaria amb alguna mestra i li donaven xocolata de la màquina), vivíem tots junts l'educació i l'escola d'una manera molt alegre i oberta.

Quan de temps vaig estar en l'escola d'adults?

El meu pas per l'escola ha estat en dos vegades, ja que tenia que compaginar la vida familiar. Primer vaig fer el que era graduat i diversos cursets com he dit abans i després el graduat de secundària, en total si no recorde malament van ser uns deu anys; en l'actualitat vaig a un curs de valencià i participe en d'altres coses que es fan, per exemple, en novembre passat vaig participar en un seminari de formació permanent, amb mestres i estudiants, que l'escola coorganitzava amb l'IPF.

Que et mou a continuar en el món de l'educació després de l'escola d'adults?

La meua necessitat d'aprendre més, encara que el ventall de l'escola d'adults és molt divers, necessitava saber, (sembla una tonteria) però volia escoltar la tele, la ràdio o alguna conversació i saber de que parlaven, poder opinar amb argumentació, tindre "una cultura general"... això em fa anar a l'institut "Josep de Ribera", per a fer el Batxiller. Perquè el científic? primera i principal ja tenia els llibres dels meus fills i volia aprofitar-los, pensava i pense que era el més complet i podria tindre ajuda en les matèries que no sabera (química, matemàtiques i física) i al mateix temps compartir amb els meus fills una experiència gratificadora.

Després de fer batxiller tinguem entès que vas fer carrera universitària ?

Sí, fill sí, en el batxiller vaig tindre uns professors a vore quin de tots més vinculats en l'ensenyança i encara no sé com, em vaig vore fent una carrera universitària, com es sol dir "sin comerlo, ni beberlo", vaig optar per fer Treball Social –per exemple en aquests anys vaig participar en les jornades Freire i la comunitat i vaig tornar a veure a alguns dels professors de l'escola doncs ells eren organitzadors i ponents-, i no contenta en això,





vaig continuar i en falten unes assignatures per acabar sociologia, que no descarte acabar-la...

En l'actualitat que estas fent?

Uf... l'actualitat està un poc complicada... què estic fent? Doncs pensant en el càrrec que desenvolupe en aquest moment, com alcaldessa pedanea de la Torre d'En Lloris, necessitava tindre una noció del valencià, tant escrit com parlat, millor de la que tenia així com recuperar algunes nocions... pensava, per poder executar les meues funcions adequadament, i com l'escola d'adults sempre està oberta per aprendre, vaig pensar en ella, i com he dit abans em vaig inscriure en un curs de valencià per millorar la

meua escriptura i lectura en valencià i també, com sempre, involucrar-me una miqueta en la marxa de l'escola i de l'associació.

A mesura de les teues possibilitats en el teu càrrec, fins a quin punt pots involucrar-te en les necessitats bàsiques del centre i de l'associació Francesc Bosch i Morata?

La meua vinculació en el centre i per la lluita de l'aprenentatge està molt arrelada, com he dit abans estic molt agraïda a tots les i els components del centre, tant al professorat com l'alumnat. Dins de les meues possibilitats, si puc ajudar en alguna cosa i està en la meua mà no hi ha cap dubte que ho faré. Pense que l'aprenentatge no és sols els anys estipulats socialment, és a dir des dels tres anys fins l'universitat, l'aprenentatge és permanent, al llarg de tota la vida. Com deia Plató "Només sé que no sé res" i això és el que s'ha de pensar, cada vegada ens adone'm que no sabem res... i per supost que acompanyaré a l'escola i a l'associació en el camí de millorar les instal·lacions, els estudis... Aquestes dos entitats han estat i són molt en la meua vida.

Finalment voldria dir unes paraules d'agraïment i reconeixement...

En el món de l'ensenyança, com tots els mons hi ha de tot, bons professionals i no tant bons, jo personalment a soles puc tindre paraules d'agraïment, per tot els coneixements que he rebut al llarg del meu pas per diverses institucions. No sols m'he ensenyat el que la normativa acadèmica exigeix, sinò, potser el més important, a pensar i decidir per mi mateixa, el saber dir no, que és quasi més important que dir sí. Recorde quan estava de presidenta en l'associació de persones adultes participants, que un dirigent d'aquesta ciutat, ens va dir 'ahí en eixa escola a soles van que dones depressives'. I jo, pregunte, no serà millor anar a eixa escola que pendre pastilles o ballar com a titelles al so que toquen?

He vist passar per l'escola d'adults persones que, per diferents circumstàncies de la vida, no havien tingut la sort o la possibilitat d'anar a l'escola i no sabien quasi ni escriure, i després d'un xicotet temps han participat amb diferents escrits en la revista, han fet fins poesies... ja no és el valor de les poesies en si, és el tindre una independència i gratificació en la vida, tant pel alumnat com per el professorat.

QUE EM VOLIA, EM DEIA. Jose Ramon Cerdà

Que em volia. Em deia...
tractant me com una esclava,
mentre la cara
a colps em marcava...

Vexacions i discussions
marmolons i humiliacions...
Cada dia sense to ni so.
Així eren les conversacions...

Què virus és el causant
de fer un animal d'una persona?
Qui activa en el semblant
l'odi que t'acollona?

És un egoisme inhumà
qui els fa pensar
que són els amos d'un ser humà?

I seràn els cels
o serà l'orgull... quan "asoma"?
O seran les ganes de sotmetre una persona?
Igual em dona...

Una societat no és justa
veient morir tantes dones...
El número ja ens "asusta".
Caldria canviar algunes normes.
Quan algú mata a una dona
tots morim un poc amb ella...
Mor aquell que igual li dona.
Mor qui es tapa els ulls i l'orella
i mor qui sabent ho l'abandona.

Són iaies i son mares,
i són ties i nebodes...
Són germanes, son cosines,
o són sogres i cunyades...
les que moren tots els dies.

Per motius inexistents,
vius en el pensament d'algun
que busca excuses sense fonaments,
No es pot llevar la vida de ningú
i justificar-ho dient "ha perdut el coneixement"

Cal evitar eixe ambient
des de joves sèriament,
amb educació insistent
i vigilància permanent.

No volem més incidents
dels que acaben matant gent...
Volem més actituds coincidents
i més seguretat per a les persones innocents.

Perquè no és "violència domèstica",
que és "violència masclista"...
No és "violència partidista"
perquè és tan general o més que la "terrorista"

I no són crims passionals
que son morts criminals.
I no son ocasionals,
per desgràcia...
van fent-se tradicionals.

Societat acomodada...
per a unes coses tan avançada
i per a altres tan retardada
lenta i desfasada.

És el dret a la vida
el primer dret de la persona,
i és una societat a la deriva
la societat que no ho proporciona.

Tenim una llàgrima en el cor
que sovint es aborriona...
Que ens produïx angouxa i dolor
per la mort de tanta dona....



Inma Roca Castelló

REFUGIADOS. Vicens Rivera Ruiz

A diario nos encontramos con miles de catástrofes, una de las que últimamente destacan es el tema de los refugiados sirios que aparecen en Europa a causa de que su país está en guerra. Embarcan hasta nuestros países y muchos de ellos llegan muertos a nuestras costas.

Los equipos de salvamento intentan rescatar el máximo número de personas o al menos recuperar los cadáveres.

Estamos delante de unos acontecimientos realmente gordos e importantes en nuestras sociedades, ya que cada vez emigran más personas y el número de población va aumentando a pesar de la gran crisis en la que nos encontramos día a día, y por eso es uno de los grandes problemas en los que se encuentra Europa.

No sabemos cuántos muertos más aparecerán, ni cuándo acabará allí la guerra, sólo nos queda esperar.

Las redes sociales. Miguel Albuixec

Facebook: La red social puede ser un peligro si lo dejamos a un crío/a menor. Puedes subir imágenes, videos, audios... En esta red social no puedes subir porno, y decir nada que moleste al gobierno, te dan avisos para que te moderes y te cierran la cuenta.

WhatsApp: Esta red es por móvil y por el ordenador. Tiene muchos adictos. Hay que tener cuidado con los niños pequeños, podrían ser irresponsable utilizando esta red para chatear con sus amigos, gastando bromas y enviando fotos trucadas para alegrar el xat el grupo etc. TAMBIÉN PUEDE SER UN PELIGRO MUY ADICTIVO.

LINE: Otra red como el WhatsApp pero con menos gente que la utiliza. Es una red más completa, porque puedes chatear con más gente con chats según si entras en line España a concursos, por ejemplo cocacola, alguna cantante, cosa preferida o telepizza... donde puedes canjear premios, o vales descuento.

Twitter: Esto es para poner páginas o hasta 140 caracteres y es como el *Line* pero no puedes chatear con la gente tan fácil como en el *WhatsApp*, el *Line*, *Telegram*, *Viber*, etc.

UNA ALTRA FORMA DE VORE EL TRANSPORT PÚBLIC.

Emilio Jose Tomàs Ibáñez

El tema que es va tractar, és el tema del transport públic exclusivament, la utilització dels cavalls i burros en lloc dels vehicles.

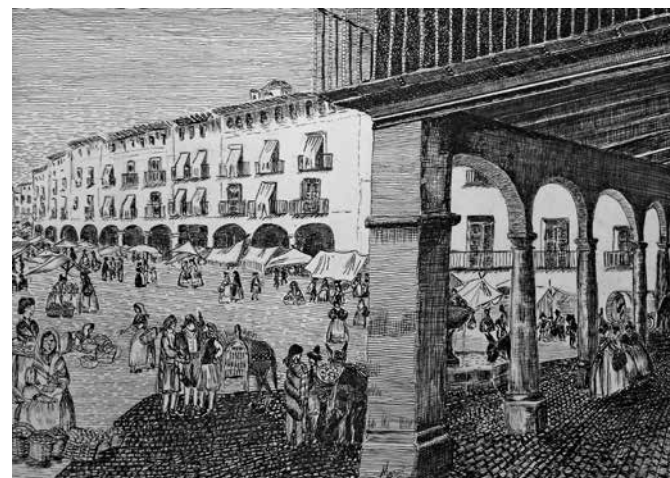
Els cotxes, motos, camions, etc. són els principals contaminants, desfan l'atmosfera a colp de motor.

No obstant, des de fa milers d'anys la utilització dels quadrúpedes, com els cavalls i burros, han ajudat a l'ésser humà a viatjar en grans distàncies.

La utilització d'estos animals milloraria molt el transport "públic", no contaminen gens, fan companyia en els moments de soledat, "no hi ha que pensar mal" i fins i tot jo crec que l'economia milloraria, perquè això donaria més feina als escombrires hi hauria que adaptar els carrers com fa 50 anys, en abeuradors per als animals, això aportaria un augment de la feina dels obrers.

La cosa bona de tindre un animal de transport és que no s'alimenta de gasolina, sols de fenc, un punt a favor dels ecologistes, no es mata la gent per excés de velocitat, entre uns 50 i 60 km/h.

Jo crec que deurien de tornar a gastar el transport animal i deixar els cotxes a un costat.



Una sorpresa cumplida en feria. Andrea G.P.

El día 19 de Agosto tuve algo muy especial para mí y un sueño cumplido. Mientras que yo estaba de campamento estuvieron preparando una sorpresa: ver a Abraham Mateo, el cantante, y hablar con él, etc.

Cuando llegó el día, muchos nervios y mal tiempo, tuve mareo. Al llegar al campo de la Murta estuvimos esperando un rato, y cuando estuvimos muy cerca de Abraham observamos que había mucha gente, al menos 7 o 8 personas, para verlo.

¡"Yo no me lo podía creer, lo tenía a mi lado"! , dentro de mí dije: ¡qué guapo es!. Me acerqué a él y le di dos besos en la cara y me preguntó el nombre, la edad y me firmó el disco. Me dijo: "que mi nombre que era muy bonito" , yo le contesté: gracias.

Se acercó a una niña y le preguntó lo mismo que a mí, le sacó una sonrisa porque estaba en shock, igual que yo. Cuando acabó, nos dio dos besos y dijo: gracias por venir a verme. Nos hicimos fotos, nos despedimos hasta la próxima vez.

Salí donde estaban mis padres. Salí con una sonrisa muy grande en la cara y di las gracias a la persona que se encargó de los conciertos, un periodista que hizo posible el poder ver a Abraham Mateo.

Abraham se preparó para el concierto y lo dio todo, sudó mucho, se cambió tres veces de ropa, y todas sus fans abrahamers que estuvimos allí lo disfrutamos mucho. Daba igual la multitud de gente que había, lo importante era estar allí con él y pasarlo en grande.

Para mí fue un día muy especial, lo mejor de todo fue estar con él un rato y verlo en persona. Eso nunca lo olvidaré. Doy gracias a mis padres por cumplir ese sueño y también a las personas que han trabajado para conseguir los deseos de la gente que vive en Xàtiva. Gracias al Alcalde y sus compañeros/as de trabajo por hacer posible esos sueños a todas las chicas jóvenes que nos gustan este cantante. Gracias a todo el equipo de Abraham Mateo por ser como son, y cumplir los sueños y deseos de las fans de Abraham. Y sobre todo a ti, Abraham, gracias por ser la mejor persona, te lo digo de corazón. Un beso muy grande. De tu amiga.

Viatge a Boston. Meritxell Noguera Cisneros

Des d'Agost 2013 fins Maig 2014, la meua filla ha estat cinc anys estudiant a Boston, en els Estats Units, va sofrir un accident, raó per la qual em vaig vore obligada a viatjar cap allí.

De seguida em vaig adonar que allí la vida i el ritme que duen els seus habitants és molt diferent als nostres, doncs a més de moltes diferents cultures, hi ha també una gran barreja d'estudiants entre la població, tant és així, que uns es fiquen a treballar a les 6 hores del matí, mentre que els estudiants fins a les 8 hores del matí, no col·lapsen el tramvia-metro-trolebús, doncs no sabia definir exactament eixe mig de transport, doncs, és una barreja de eixos tres mitjans de transport.

Em sembla un viatge, així como l'estada, molt agradable, abel·lidora i em vaig identificar i adaptar de seguida a eixe ritme de vida, passes totalment desapercebuda entre la gent, tret dels veïns que tens més a prop, la resta van totalment a la seua i això m'encanta.

Vaig fer una estada bastant llarga, i com la meua filla no s'acabava de posar bé, varem tindre que tornar a Espanya. Doncs jo, no les tinc totes amb mi, doncs així com em van les coses, no milloren possiblement me'n torne cap allí.

En Boston hi ha facilitat d'ocupació així como molta gent que t'ajuda en moments complicats perquè ells, abans també van haver-ho passat mal, quan arribaren, estic referint-me als molts immigrants que hi han, gent molt solidaria amb els sofriments dels que no coneixen els llocs on buscar vivenda i feina. Ha sigut per mi una experiència molt enriquidora així como molt positiva, tot i ara que la meua filla, ja esta bé.



Fotografiar de viatge. Vicent Marchirant Pla

El sentit del viatge; no és el mateix un viatge fotogràfic, que fotografiar de viatge... 10 Consells per fotografiar de viatge:

1. L'equip fotogràfic; Serà el més lleuger i discret possible, (res de bosses i corretges amb la marca de la nostra càmera), si aneu molt carregats, vos assegure que acabareu farts i maleint ¡la camareta!. Hui hi han al mercat càmeres d'òptica fixa (compactes) o intercanviable, (sense mirall) que donen una qualitat fotogràfica extraordinària i són realment menudes, de poc pes i sobretot NO CRIDEN L'ATENCIÓ.
2. En quant a l'òptica és convenient, de gran angular a tele no massa llarg uns 24mm a 120mm o millor fins a 200mm serà perfecte (equivalent en 35mm). No podem oblidar el carregador o una bateria de més, així com un xicotet trípode per si volem fer exposicions llargues (nocturnes).
3. Preparar el viatge; què podem trobar? Llocs típics, natura, paisatges, mercats, vida, nocturna, neu, platja, etc. No està de més fer un xicotet guió (a la manera de nota al mòbil) de tot allò que anem pensant que ens agradaria retratar durant el viatge.
4. De viatge; busca punts de vista i angles de toma originals, no t'oblides de fer fotos a l'arribada i l'acomiadament, amb l'emoció solem tornar sense les millors.
5. Què fotografie?; detalls suggerents, cartells, la gent, elements identificadors de cada lloc, també alguna vista general, selecciona, sigues original, tòpics sols algú, no t'emborratxes de la novetat, aprofita la llum, en cada lloc es especial. "No Postals"
6. Cura la composició, presta atenció als moments i situacions irrepetibles, tens que estar sempre preparat per eixa instantània que ens farà tornar al viatge quant la vegem a casa.
7. Fés la foto i apartat per no molestar a altres fotògrafs. (No hi ha res que moleste més que els "repòrters" que eixen en totes les fotos). "Pensa en les altres".
8. Intentarem posar (nos) en moltes fotos (no totes) formant part del motiu per mostrar que hem estat allí.

9. El destí de les fotografies; molt important narració visual i personal del nostre viatge o record, àlbum, diapos, audiovisual... Podem fer un passe de fotos automàtic en música de fons que hui en digital és molt fàcil.

10. La narració visual d'un viatge no té que ser massa llarga, per no aburrir a qui la mostrem. Es millor dividir-la en capítols. Les imatges estaran ordenades cronològicament. I recordem que és el nostre viatge, no un reportatge del National Geogràfic.

El més important, disfruta del viatge, no eres un repòrter que te que vendre el treball, eres un viatger que gaudix fent fotos.



¿Qué humaniza a los llamados “animales racionales”?

Vicent Martí

Aristóteles lo dijo, y es cosa verdadera, que el hombre por dos cosas se mueve: la primera, por el sustentamiento, que la segunda era [...] con hembra placentera. Si lo dijera yo, se me podría tachar, mas lo dice un filósofo, no se me ha de culpar. De lo que dice el sabio no debemos dudar, pues con hechos se prueba su sabio razonar. (Paco Ibañez, de su álbum “A flor de tiempo”, 1978).

Más allá del contexto en el que se publica este álbum de Paco Ibañez que quiere contestar la herencia represora del franquismo, cantando en este caso versos del Libro del buen amor (Arcipreste de Hita, siglo XV), lo cierto es que para la psicología humanista, en la medida en que se satisfacen necesidades básicas como las fisiológicas o las de seguridad, los seres humanos desarrollan necesidades y deseos más elevados.



Es precisamente en el desarrollo de estas necesidades más elevadas (autorrealización para Maslow, autotrascendencia para Frankl), donde interviene el aprendizaje en un contexto sociocultural determinado. Ahora bien, ¿en qué contexto van a tener lugar en un futuro inmediato los procesos de enseñanza-aprendizaje? La respuesta de no pocos expertos es clara: en un entorno VUCA, acrónimo que, traducido del inglés, sería algo así como Volatilidad, Incertidumbre, Complejidad y Ambigüedad.

En un mundo incierto, complejo, ambiguo y volátil, son muchas las voces que hablan de la necesidad de una formación *flexible* en capacidades y comportamientos (competencias), mientras que son muy pocas las voces que subrayan la necesidad de que algo debe permanecer siempre a la hora de navegar por los cambios si no queremos acabar deshumanizados: la formación *permanente* en valores éticos. Y aún son menos las voces, si es que las hay, capaces de ofrecer un modelo que integre de forma eficiente y coordinada, la necesidad de formar con flexibilidad en las competencias y permanentemente en valores. Lo que está en juego es si la educación se reduce a una mera “instrucción”, o si la educación abarca el desarrollo integral del ser humano. Así, los valores son para Frankl, el vínculo de autotrascendencia del hombre. Sin valores no hay desarrollo.

Gregory Bateson, resaltó la importancia de los “niveles lógicos” del pensamiento y su mecanismo. Señaló que en los procesos de aprendizaje, cambio y comunicación existen unas jerarquías naturales. La función de cada uno de los niveles de pensamiento es organizar la información del nivel inferior y subsecuentes niveles. Bateson observó que con frecuencia, la confusión de los niveles lógicos es lo que origina los problemas en el ser humano. Robert Dilts ha retomado este modelo de los niveles lógicos y los ha formalizado.

Este modelo puede ayudar no sólo en el plano personal, sino también en un plano organizacional como por ejemplo en la institución escolar. Y es que, generalmente, “los problemas no pueden resolverse desde el mismo nivel de pensamiento en que se han creado” (Albert Einstein).

Un ejemplo es pretender que los problemas de disciplina en un centro educativo se resolverán (únicamente) con medidas de disciplina. Es decir se intenta resolver un problema desde el mismo nivel de pensamiento que se ha creado.

En realidad, en este caso, los “problemas de disciplina” o “problemas de conducta” estarían poniendo en evidencia que no se está educando desde un nivel superior al nivel comportamental como son las capacidades y, en concreto por ejemplo, la capacidad de autocontrol. Pero sobre todo pone de manifiesto a un nivel aún más elevado, la falta de formación en un sistema de creencias y valores éticos: ¿qué creencias y qué valores mueven mi comportamiento? Nótese que hablamos de formación, ya que el aprovechamiento del curriculum escolar para introducir ciertas dosis de adoctrinamiento por parte de las autoridades educativas, podrá servir a otros fines, pero no ataca este problema.



Y por encima del sistema de creencias y valores tenemos la necesidad de formar nuestra identidad. ¿Quién soy? Soy un ser humano. Soy un ser social. Y aquí entraría, entre otras, la necesidad de formar en el autoconocimiento, en el desarrollo de la inteligencia emocional y en el desarrollo de la inteligencia social.

En la cima de la pirámide de este modelo tenemos un nivel que algunos autores denominan “espiritual” no desde la perspectiva que le dan las religiones instituidas, sino, más bien, desde la perspectiva de Viktor Frankl, el descubrimiento del “sentido” de la vida para un ser humano y, en este caso, por extensión, el sentido que deben tener los procesos de enseñanza-aprendizaje en una organización escolar.

Desde este nivel superior se responde a la pregunta ¿para qué?, es decir, ¿con qué finalidad hago yo esto? Se refiere a nuestro propósito, algo que se relaciona con un panorama más amplio de nuestra visión y misión.

Cuando alguien es consciente de lo que de verdad importa, su escala de valores le proporciona un poderoso incentivo para el cambio y le motiva.

¿Qué es un modelo?

Un **modelo** es una abstracción teórica del mundo real que tiene dos utilidades fundamentales:

- Reducir la complejidad, permitiéndonos ver las características importantes que están detrás de un proceso, ignorando detalles de menor importancia que harían el análisis innecesariamente laborioso; es decir, permitiéndonos ver el bosque a pesar del detalle de los árboles.
- Hacer predicciones concretas, que se puedan falsar mediante experimentos u observaciones. De esta forma, los modelos dirigen los estudios empíricos en una u otra dirección, al sugerir qué información es más importante conseguir.

Y para los que penséis que, más allá de la educación en valores éticos, lo expuesto hasta ahora no contesta de forma sencilla y directa a la pregunta ¿qué humaniza a los (mal) llamados “animales racionales”?, os daré una respuesta sencilla y directa : lo que más humaniza a los humanos es la capacidad de expresar sentimientos y de evocarlos en los demás. Valga como ejemplo un fragmento de la siguiente canción que podéis escuchar en YouTube.

*Bravo por la música,
siete notas clásicas forman cualquier clase de combinación.
Unas son tristísimas
y otras son muy trágicas, otras veces son más alegres que el sol.
Con sonidos únicos
juegan con tus ánimos y provocan cambios extremos de humor...*

*Bravo por la música que nos hace mágicos
Bravo por tener la comunicación...
Bravo por la música que nos hacen mágicos
Bravo por toda esa gente que está en conexión.
(Juan Pardo, de su álbum “Bravo por la música”, 1982)*

Revisió crítica de l'hegemonia d'un cert concepte d'"aprenentatge al llarg de la vida"

Licínio C. Lima,
Universitat del Minyo, Portugal

En aquest text prenc com a punt de partida les orientacions polítiques i estratègiques de la Unió Europea (UE) sobre l'aprenentatge i l'educació de persones adultes al llarg de l'última dècada; igualment, faig notar que l'ús del concepte d'educació (educació comunitària, educació popular, educació al llarg de la vida...) s'ha anat enconjint cada volta més. Igual que en altres institucions internacionals, en la UE es prefereix ara el concepte d'"aprenentatge al llarg de la vida", sovint dirigida especialment a l'adquisició de qualificacions, competències o habilitats per al creixement, la productivitat i la competitivitat en termes econòmics. La modernització i l'adaptació funcional enfront dels imperatius de l'anomenada "societat de l'aprenentatge" i l'"economia del coneixement", més que la promoció de l'esperit crític i de la transformació econòmica i sociocultural, es constitueixen ara com els principals objectius de les polítiques d'aprenentatge, basades en conceptes més estrictes i instrumentalistes de formació i aprenentatge. Les tendències economicistes, tecnocràtiques i de gestió de l'aprenentatge al llarg de la vida es basen en un elogi exagerat de les capacitats tot-poderoses de l'aprenentatge per a canviar l'economia i la societat. Es tracta d'un nou tipus de pedagogia de naturalesa econòmica i gerencial, basada en la creença ingènua que l'educació ho fa tot, i que l'aprenentatge ho pot tot.

Individualització i adaptació

L'erosió del concepte d'educació en favor del concepte d'aprenentatge, de certa manera induïda per la Declaració d'Hamburg de 1997, va tindre com a efecte pervers, o no desitjat, en determinats contextos polítics, un cert protagonisme del concepte d'aprenentatge, aïllat de la resta de components de l'educació. En buscar l'adaptació perfecta a les estructures socials, a la competitivitat econòmica i a la recerca d'ocupabilitat, les polítiques públiques de foment de l'aprenentatge al llarg de la vida van fer que es produïra una transició radical del concepte d'educació al concepte d'aprenentatge, atribuint-li una connotació assenyalamment individualis-

ta i pragmàtica. La pròpia UNESCO admet aquesta espècie d'efecte no desitjat, present, en particular, en determinades polítiques públiques després de la Confintea V (Hamburg, 1997), tant per seua contribució per a traure responsabilitat a l'Estat respecte de la definició de polítiques globals i integrades, i del finançament i provisió d'una xarxa pública suficientment assequible i diversificada en termes d'ofertes, com pel creixent protagonisme del mercat, el lloc al qual molts ciutadans es remeten per a resoldre les seues necessitats d'educació, a pesar del seu escàs poder adquisitiu com a clients.

L'avantatge aparent va ser la de reforçar la preocupació pels subjectes i els seus aprenentatges efectius, ja que, com se sap, la provisió pública d'educació ha mostrat moltes voltes la seua incapacitat per a garantir polítiques democràtiques d'igualtat d'oportunitats i per a fer efectiva la provisió d'educació per a jòvens i adults com un dret humà fonamental. El canvi ocorregut en els discursos polítics respecte a l'educació permanent per a l'aprenentatge al llarg de la vida va ser utilitzat, a voltes, per a justificar el desplaçament de les obligacions de l'Estat cap al mercat i cap a cada

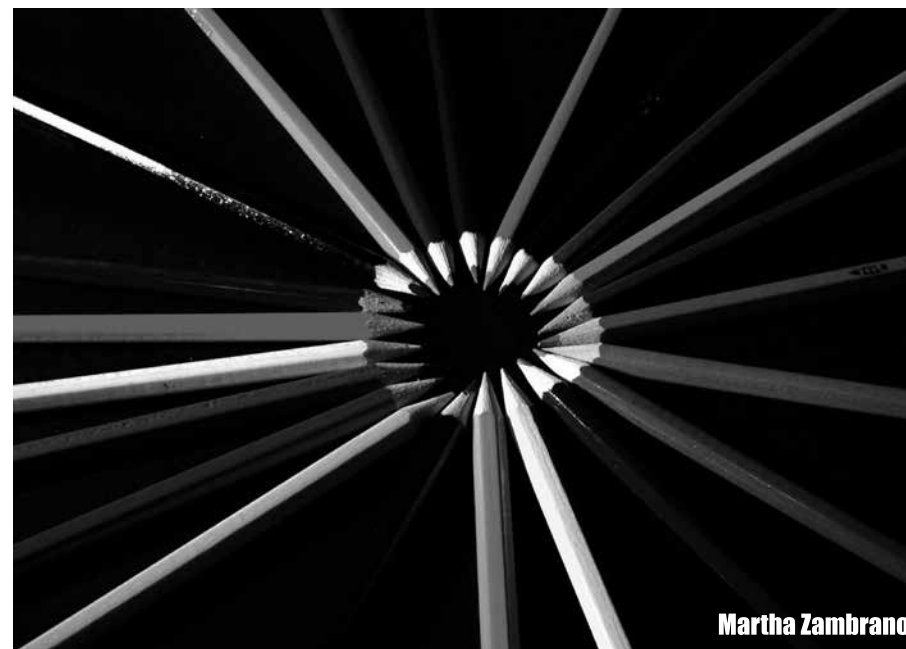


Neus Maset

individu, entenent així, l'educació, més com un servei mercantilitzable que com un bé públic. En molts casos, inclús, es va tractar que cada individu es responsabilitzara completament de la seua "trajectòria d'aprenentatge" o, utilitzant el llenguatge que està de moda, del seu "portafolis de competències". D'aquesta manera es reforçaven les tendències, observables en altres àrees socials, en el sentit de la individualització de les responsabilitats enfront de la provisió dels serveis públics (entre els quals, l'educació) i el retrocés de les obligacions de l'Estat. Cal recordar al respecte el recent interès de les polítiques, públiques i privades, pels aprenentatges no formals i informals, que de prompte han sigut descoberts i molt elogiats, especialment si estan orientats a millorar la competitivitat de les persones, a més del protagonisme de conceptes i idees del tipus "qualificacions per al creixement econòmic", "competències per a competir", "adaptació a les necessitats de l'economia", emprenedoria i ocupabilitat. Emergeix, així, una espècie de nova pedagogia, a la qual he anomenat *pedagogia en contra de l'altre*: igual que en el mercat, el lema d'aquesta pedagogia semblaria ser: "competir per a progressar", reproduint el principi liberal que afirma que sense rivalitat no hi ha progrés.

La cosa que observe és el redescobriment recent de l'ideal d'educació permanent, o al llarg de la vida, però reconvertit de sobte en termes economicistes i centrat en una concepció instrumental i pragmàtica de la formació i l'aprenentatge, que deixa de costat el projecte polític educatiu, és a dir, la racionalitat pedagògica, com si l'elogi de l'aprenentatge resultara del fet que l'aprenentatge és bo i útil en si mateix, independentment dels seus objectius, valors, processos, etcètera. Sovint, les dimensions educatives de determinats processos de formació, aprenentatge, qualificació o adquisició de competències, d'acord amb el llenguatge dominant, es troben absents, o diluïdes, en els respectius programes.

Conseqüentment, l'educació, considerada de manera global i integral, és a dir, compresa no solament com a un conjunt de sabers tècnics i instrumentals, i de competències professionals o vocacionals, sinó també en les seues dimensions culturals, socials i polítiques orientades a la interpretació crítica del món complex en el qual vivim, i per a la participació ciutadana en el procés de la seua transformació, adquireix un lloc secundari, o inclús es fon en els conceptes d'escolarització i burocratització. Estem, de fet, su-



bordinant l'aprenentatge i l'educació a un *pedagogisme* d'arrel econòmica i gerencial, basat en la creença ingènua que gràcies a l'aprenentatge al llarg de la vida de cada individu canviarem la societat i l'economia en direccions suposadament clares i establertes de forma consensuada. Semblaria que a cada problema social i econòmic correspon una teràpia d'aprenentatge, requalificació i resocialització, com si fóra possible fer front als problemes estructurals solament, o principalment, a través de solucions biogràfiques, és a dir, de l'acció individual, de subjectes útils, eficaços, altament competitius i solitaris.

Transformació i democratització

A inicis de la dècada de 1970, l'educació per a l'economia ocupà un lloc rellevant en l'informe *Aprendre a ser*, coordinat per Edgar Faure per a la UNESCO; els autors proposaven una educació per a la comprensió de l'economia, i també per a la seua transformació i democratització, i no solament per a la seua reproducció, presentaven així una crítica a l'economia capitalista a partir de la seua inscripció filosòfica humanista i d'un referent

polític de tipus socialdemòcrata. crec que, hui, seria irresponsable concebre l'educació de persones adultes *d'esquena* a l'economia, els problemes del treball i de l'atur. Això no obstant, no significa que puguem acceptar que l'educació, la formació i l'aprenentatge reneguen de les seues responsabilitats ètiques i polítiques, de realitzar una lectura crítica de la realitat social, d'aprofundir la ciutadania, de democratitzar la democràcia. No poden, per tant, adoptar una posició d'adaptació funcional als imperatius del nou capitalisme, reduint l'aprenentatge i l'educació al llarg de la vida a l'educació i formació vocacional, o professional, malgrat la rellevància d'aquesta. Açò significa que si bé l'aprenentatge i l'educació de persones adultes no poden ignorar l'economia, és també cert que no poden adoptar una posició passiva, de subordinació enfront de la força dels interessos econòmics que ningú ha elegit, i d'un mercat que, per definició, no busca "produir" justícia social.

En un projecte d'educació democràtica que tinga com a fi la construcció de subjectes de la història, conscients i crítics, hi ha una permanent tensió entre l'adaptació i el canvi. És cert que l'educació, com ja deia Theodor Adorno, seria impotent i esbiaixada si ignorara l'objectiu d'adaptació i no preparara per a la vida; però seria encara més qüestionable si treballara solament per a l'adaptació, per a la producció de persones ben ajustades, incapaces d'imaginar *altres mons possibles* i d'involucrar-se en la seua transformació social.

A voltes tem que les concepcions més humanistes, democràtiques i crítiques s'hagen diluït, i que l'educació haja sigut substituïda per l'aprenentatge; allò social per allò estrictament individual; la transformació per la simple adaptació; la solidaritat per la rivalitat.

La substància de la vida al llarg dels aprenentatges

Voldria subratllar que allò que no va patir alteració va ser l'expressió "al llarg de la vida": aprenentatge, qualificacions, competències, habilitats... al llarg de la vida. Ara els abordatges més pragmàtics i tecnocràtics de l'aprenentatge al llarg de la vida subordinen la vida a una llarga successió d'aprenentatges útils i eficaços, d'acord amb determinada racionalitat econòmica, instrumentalitzant la vida i amputant-la de les seues dimensions menys mercantils. Aquests abordatges obliden o rebutgen l'essència de la



Ana Vicente

vida al llarg dels aprenentatges, perquè aquests aprenentatges han elegit ja patrons que es limiten a la utilitat, a voltes fins al límit de l'alienació.

Així que és urgent recordar a les autoritats polítiques allò que des de fa temps hem après respecte a l'educació de persones adultes. Hem après que la principal força de l'educació permanent consisteix, paradoxalment, en la seua aparent fragilitat, en els seus propis ritmes, quasi sempre lents; en els assajos d'intent-error, en la incertesa i en l'absència de resultats immediats i espectaculars; en els seus processos de diàleg, de convivència i de participació en les decisions. Així és l'educació permanent, i és per això que resulta incompatible amb el simple entrenament, amb l'adoctrinament, amb el condicionament dels éssers humans, siga la que siga l'agenda política, ideològica, econòmica, etcètera.

El retorn a les virtuts de l'educació i de l'aprenentatge en el nou capitalisme, aparentment a través de nous arguments, es manifesta, freqüentment, en una reactualització de les perspectives del "capital humà": relacions deterministes entre educació, productivitat i modernització econòmica; una racionalitat centrada en combatre els desequilibris i els conflictes socials; servilisme de l'educació i dels aprenentatges individuals davant de l'economia; subordinació dels aprenentatges a objectius totalment, o quasi totalment, definits *a priori*, i als "resultats de l'aprenentatge" mesurables i jerarquitzats; imposició, a voltes a escala transnacional, de quadres de referència i de llistes minucioses de competències i habilitats que hauran de ser adquirides.

Què fer?

Concloc que, en tota la seua diversitat, i considerant la seua naturalesa multiforme, l'educació i l'aprenentatge al llarg de la vida no tenen per vocació ignorar els problemes de l'economia i de la societat, del treball i de la feina, però el seu projecte humanista difícilment resistirà l'adopció d'una posició de subordinació, sotmés per la força de la competitivitat econòmica, transformat en programes més o menys estrictes d'"entrenament" dels recursos humans i de "qualificació" de la força de treball.

És necessari donar-li viabilitat a un projecte d'educació permanent, governat i amb participació democràtica, de configuració policèntrica, plenament obert a diversitats de tot tipus, als temps i llocs diferenciats en què

l'educació permanent s'esdevé al llarg de tota la vida i no sols com a preparació per a la vida. En aquest sentit, l'educació permanent és vida, no se situa abans ni després, ni fora ni més enllà de la vida. Açò exigeix una gran plasticitat i capacitat de canvi, la creativitat permanent dels seus processos, la incorporació de persones sempre noves i diferents, el diàleg renovat amb vells i nous moviments socials, la capacitat de perfeccionar processos pedagògics, de crear noves formes d'organització més justes i models de governabilitat més democràtics, d'afrontar críticament els poders establerts i els seus objectius de reproducció de desigualtats.

En suma, només un sistema d'educació permanent consolidat, dotat de defensors institucionalment forts i actius, capaços de resistir a les temptatives per al seu afebliment i la destrucció del contracte social indispensable històricament entorn a aquest, capaç de rebutjar les temptatives de privatització i de mercantilització d'algun dels seus valors més abellidors, tindrà la possibilitat de no solament mantenir el seu projecte, sinó sobretot d'introduir els canvis que es verifiquen com a indispensables per a la seua renovació.

El problema no resideix, per tant, en la necessitat de manteniment de les polítiques d'educació permanent, que per la seua part molt prompte es mostrarien incapaces de respondre críticament i creativament als problemes del present. D'allò que es tracta és de dotar al projecte d'educació permanent de les condicions polítiques i materials, simbòliques i culturals, educatives i pedagògiques, que li oferesquen capacitat i autonomia per a reaccionar a la novetat mitjançant nous processos d'educació i de comprensió crítica del món en construcció, amb l'objectiu de constituir subjectes crítics, ciutadans actius, treballadors no alineats, partícips de la transformació social. I és per a adquirir i projectar una potència transformadora, amb les contribucions de l'educació i de la vida, que l'educació permanent exigeix la continuïtat i el reforç dels seus principis, estructures i recursos. Sense ells es veurà condemnada a l'adaptació al món en què es troba, funcionalment subordinada als imperatius de l'economia del nou capitalisme, a regles heterònomes, a processos de socialització, de transmissió i d'entrenament que li són estranys i que, una volta adoptats a gran escala, acabaran per destruir-la o, almenys, per domesticar-la a través d'una disciplina política de resultats i d'una dòcil garantia de la qualitat.



Rafael Calvo Soler



Cristina Sanfelix Madrid



Antonio Benito Miñana



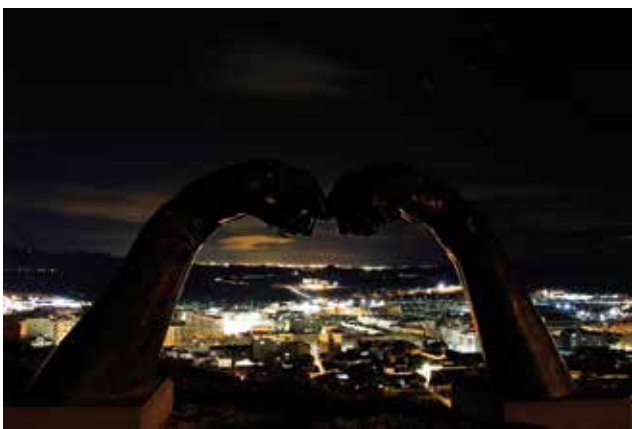
Javier Juan Belda



Inma Sirera Tomás



Rafa Belda Rodríguez



Ana Perez



Manolo Martinez



Neus Maset



Cristina



Marga Maset



Trini

l'ullal 23

tercera època

revista del cpfpa
francesc bosch i morata
xàtiva
maig 2016

